

POZİTİF BİLİM DİL BİLİMİ- "GERÇEK-DÜNYA" DA DİL İNCELEMESİ

13 Mart 2010
Dr. Mustafa Altun

1996 yılında Victor H. Yngve'in *From grammar to science: new foundations for general linguistics (Dil Bilgisinden Bilime: Genel Dil Biliminin Yeni Temelleri)* adıyla yayınladığı kitabın ardından 2004'te yayınlanan **Hard-science linguistics (Pozitif Bilim Dil Bilimi)** adlı çalışma, dil araştırmalarını fizik, kimya ve biyoloji gibi pozitif bilim araştırmaları kapsamında değerlendirmeyi öneriyor. Soft science (sosyal bilim) dediği ve hard science'a (pozitif bilim) karşıt olarak gördüğü bilim anlayışlarını eleştiren yazarlar, dil biliminin bugünkü haliyle birer soft science (sosyal bilim) olduğunu vurguluyorlar.

Burada Nativist (Doğalcı) bir yaklaşım söz konusu. Geçtięimiz yüzyılda Noam Chomsky'nin görüşleri temelinde filizlenen ve insanın biyolojik yapısına yönelik araştırma bulgularının da etkisiyle gelişen süreçte, dil Steven Pinker'in ifadesiyle tıpkı göz gibi biyolojik temeli olan maddi bir şey olarak algılanır oldu. Kitaptaki soft ve hard bilim (sosyal ve pozitif bilim) ayrımını daha genel ifadeyle ruh ve madde, ruh ve beden gibi dualitelere götürmek mümkün. Kitap yazarları, dil ve işaret gibi fizik olmayan yapıların incelenmesi yerine ses dalgalarının, ışık dalgalarının incelenmesini uygun buluyor.

Kanımca, dilin soft denilen ruha, akla ait olan tarafı reddedilmese bile, kitapta önerilen dil araştırmalarına yönelik çerçeveyi dikkate almak gerekir. Türkiye'deki dil araştırmalarını bu bağlamda sorgulamak da mümkün.

a. Kitabın Künyesi:

Victor H. Yngve, Zdzisław Wa, s,ik (2004), **Hard-science linguistics (Pozitif Bilim Dil Bilimi)**, Continuum International Publishing Group, 382 s.

b. Kitabın İnternet Adresi:

http://books.google.com.tr/books?id=MLMITeXzyOkC&printsec=frontcover&dq=hard+science+linguistics&source=bl&ots=Y7CAPcKwro&sig=DwK7nWh3PVCZfHq_yFtkKu9JYBI&hl=tr&ei=rIWbS9vXHYej_gbGtK37CQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=2&ved=0CA0Q6AEwAQ#v=onepage&q=&f=false (Sınırlı Övizleme)

c. Kitaptan Alıntılar:

Not: Çevirilerde mümkün olduğunca metne bağlı kalmaya çalıştım. Yukarıdaki books.google adresinden asıl metinle karşılaştırma yapmanız mümkün.

Bugünün dil bilimi, dil bilimcilerin kabul ettięi gibi, bir prototipik sosyal bilim (soft science)dir. (s.3)

Bir pozitif bilim dil bilimi, yalnızca dört bilim öncülüünü kabul etmelidir:

1. Bizim dışımızda, sadece hayalimizin ürünü olmayan "gerçek" bir dünya var.
2. Gerçek dünya öyle tutarlıdır ki biz, onun hakkında bir şeyler bulma şansını yakalarız. O, kesinlikle kaotik değildir.
3. Biz gerçek sayıtlardan gerçek sonuçlar elde edebiliriz ve kanıtları karşılaştırmak için kuramlarımızdan tahminler yürütebiliriz.
4. Gözlenen etkilerden, gerçek-dünyaya ait sebepleri ortaya çıkarabiliriz. Gözlem ve deneyimlerimizle gerçek dünyaya karşı kuramlarımızı test edebiliriz. (s.9)

1. Pozitif bilim dil bilimi, fizik, kimya, biyoloji gibi doğal bir bilimdir. Felsefi temelli diğer yaklaşımlardan en büyük farkı budur.
2. Pozitif bilim dilim bilimi, bilimi ciddiye alır. Bir doğal bilim olarak, gerçek fizik dünyanın parçalarını inceler. Bugünkü dil bilimi tam aksine fizik olmayan yapıları inceler.
3. Bu nedenle, pozitif bilim dil bilimi, insana öncelikle insana odaklanır. Onun, nasıl iletişim kurduğunu, ses dalgalarını, jestlerin ışık dalgalarını, iletişimsel enerji akışlarını inceler. Bugünkü dil bilimi tam aksine dil ve işaret gibi fiziksel olmayan yapılara odaklanır.
4. Pozitif bilim dil biliminde, dikkatli gözlem ve deneylerle oluşturulmuş gerçek dünyayla ilgili kuramların tahminlerini test etmek standart uygulamalardır. Fakat sosyal bilim kuramları gerçek dünyaya karşı test edilebilir değildir.
5. Pozitif bilim gözlemlenebilir gerçek nesnelere üzerine araştırmalar yaptığı için test edilebilirdir. Ancak sosyal bilimler gözlemlenemez fizik olmayan nesnelere incelediği ve kanıtları nesnel olmadığı için test edilebilir değildir.
6. Pozitif bilimler gerçek dünya ile ilgili neye inanmaya karar verileceğine dair standart ölçütlere sahiptir. (s.15)

d. Bir Katkı:

Kitapta yazılanlara bir katkı olması bakımından Prof.Dr. Ahmet Yüksel Özemre'nin "Fizikteki Son Keşifler Pozitivizmi Etkiledi mi?", Kutadgu Bilig Dergisi, sayı 6 (<http://www.kutadgubilig.com/makaleler/1.php?id=74>) adlı makalesindeki şu görüşleri dikkate değer:

- "İlm'e dayanarak Âlem hakkında derinliğine bilgi sâhibi olmak için mutlakâ:
1. Kendimizden tümüyle bağımsız, bizim dışımızda bir Âlem'in var olduğuna,
  2. Bu Âlem'in anlaşılabilir olduğuna,
  3. Bu Âlem'den bilgi elde edilebileceğine,
  4. Elde edilen bu bilgilerin yorumlanabileceğine ve bundan çıkartılan sonuçların realitesini kontrol etmek husûsunda tekrar o Âlem'e rücu' edebilmenin mümkün olduğuna,
- ister bilinçli, isterse örtük bir biçimde olsun imân etmiş olmak gerekir. Bu imân olmazsa ilim aslâ yapılamaz. Bu i'tibârla pek çok kimse, ilm'i gözlerinde fevkalâde büyüterek, ilimle imânın hiçbir ilişkisi olmadığını söyleyecek kadar ileri giderler. Oysa işaret edilmiş olduğu gibi ilmin temelinde de bir çeşit imân yatmaktadır."